

Psykolog

Klager

Oslo, 26.02.2020
FER-sak: 40/19K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 30.07.19 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 24.02.20.

BAKGRUNN FOR KLAGEN:

Kontakten mellom klager og psykologen har hatt utgangspunkt i et oppdrag der psykologen skulle gi råd og veiledning til klager og dennes ekspartner. Oppdraget ble avtalt i forbindelse med en foreldretvistsak, der klager og ekspartner inngikk en avtale om opptrapping av samvær som psykologen skulle bistå med.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: *5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG:

- 30.07.19 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem.
- 30.09.19 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
- 02.10.19 Psykologen ble tilskrevet med anmodning om innen fire uker å redegjøre for klagen under henvisning til spesiell punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP).
- 12.11.19 FER purret redegjørelse fra psykologen.
- 10.12.19 FER mottok psykologens redegjørelse.
- 24.02.20 FER sluttbehandlet saken.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

i) Klagers brev til FER

Klagen omfattet flere forhold og ble i FERs åpningsbrev oppsummert i følgende punkter:

1. Psykologens oppfølging av ulike sider ved oppdraget:
 - a. Klager har bedt psykologen om oversikt og spesifisering av oppdraget i forbindelse med fakturering, uten å ha fått dette.
 - b. Klager har bedt om oppdragsbeskrivelse og sluttrapport, slik det var avtalt når kontakten ble etablert, uten å ha fått dette.
 - c. Klager ba om et oppfølgingsmøte med psykologen som bekreftet at dette skulle bli satt opp, men dette ble ikke fulgt opp.
 - d. Klager etterspurte kontaktinformasjon til og tilbakemelding fra psykologens konsultasjon med kollega i saken, noe psykologen ifølge klager ikke ville oppgi.
2. Psykologens arbeid for å gjøre seg kjent med saken:
 - a. Klager oppfordret psykologen til å lese igjennom den sakkyndige rapporten fra foreldretvistsaken ved oppstart av samarbeidet i februar, som bakgrunn for arbeidet med råd og veiledning. Det fremgår av psykologens fakturering at dette ble gjort 3 mnd. senere, i mai samme år.
 - b. Klager oppfatter at psykologen i stedet for å orientere seg om et omfattende og grundig arbeid som allerede er gjennomført av sakkyndig i saken, har basert konklusjoner på sin begrensede kontakt med klager og ekspartner.
3. Psykologens oppfølging av avtalen om opptrapping av samvær:
 - a. Klager beskriver at psykologen ikke i tilstrekkelig grad forholdt seg til inngått avtale om opptrapping av samvær.
 - b. Klager har oppfattet psykologen som avvisende til informasjon fra klager om barnets reaksjoner på opptrapping av samvær og at denne informasjon ikke ble tatt hensyn til ved gjennomføring av samvær, til tross for at det i avtalen er beskrevet at «hensynet til barnets beste skal være styrende for psykolog <navn> vurderinger og råd».
4. Psykologens vurdering av barnets reaksjoner i forbindelse med samvær:
 - a. Klager beskriver at psykologen tok initiativ til videre undersøkelse av barnets reaksjoner som blant annet fremkom gjennom utsagn, atferd og tegninger, grunnet bekymring for disse. Blant annet skal psykologen ha tilbudt seg å kontakte en kollega med spisskompetanse på området for vurdering før endelig beslutning om samvær skulle tas. Psykologen kom ikke med avtalte tilbakemelding, til tross for purring fra klager, og samværet ble gjennomført som tidligere avtalt uten at bekymring for barnets reaksjoner medførte ny vurdering av denne. Etter gjennomført samvær, tilbakemeldte psykologen at det var etablert kontakt med kollegaen.
 - b. Klager påpeker at psykologen har fakturert til sammen 1 time for gjennomgang av materiale og veiledning med kollega. Videre at psykologen ikke har gitt tilbakemelding om vurdering og eventuelle råd fra veiledningen eller gitt råd og veiledning til klager basert på dette.

- c. Klager påpeker at psykologen ikke gjorde noe for å undersøke det psykologen selv omtalte som mistanke om «overgrepssproblematikk» og at selv om barnets reaksjoner på samvær økte, ville psykologen øke omfanget av samvær.
5. Psykologens vurderinger av klagers psykiske helsetilstand
- a. Klager viser til at sakkyndig psykolog kort tid før kontakten med psykologen ble etablert, gjennomførte en omfattende kartlegging av henne blant annet ved hjelp av ulike tester. Videre at andre fagpersoner som fastlege og klagers psykolog har vurdert hennes psykiske helsetilstand fortløpende. Psykologen har ifølge klager, til tross for at andres vurderinger ikke påviste psykiske vansker, hevdet at klager har omfattende psykiske vansker.
 - b. Psykologen ble kalt inn som klagers ekspartners vitne i retten, og fremla ifølge klager der at klager hadde så store psykiske problemer at hun burde gå i langvarig behandling. Videre at psykologen hadde vurdert å melde bekymring til barnevernet grunnet dette.

ii) Relevante punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP)

FER vurderte henvendelsen fra klager i møte 30.09.19. FER åpnet ikke for kontradiksjon på punkt 2 og 3 i FERs oppsummering. Vurderingen var her at det er psykologens faglige vurdering hvilken informasjon som bør oppsøkes for å ha tilstrekkelig grunnlag for vurdering og tiltak i saken som psykologen er satt til å gjøre. Videre at det er psykologens faglige vurdering som ligger til grunn for håndtering av ulik informasjon som fremkommer i saken.

Det er utenfor FERs mandat å vurdere psykologers faglige vurderinger i deres arbeide.

FER vedtok å åpne for fagetisk refleksjon vedrørende de øvrige punktene i oppsummeringen, med utgangspunkt i følgende punkt i EPNP.

Etisk bevissthet

En forutsetning for en høy faglig kompetanse er at psykologen er oppmerksom på de fagetiske prinsippene, og integrerer etiske vurderinger i sin profesjonelle praksis.

Vedrørende punkt 1 i FERs oppsummering, ba FER psykologen redegjøre for sin oppfølging i saken og da spesielt hvilke etiske avveininger og refleksjoner psykologen gjorde seg i oppfølgingen av saken, med utgangspunkt i følgende prinsipper og underpunkt, Ansvar, underpunkt Ansvar og Kontinuitet i tjenester.

Vedrørende punkt 4 i FERs oppsummering, ba FER psykologen om å gjøre rede for hvilke etiske avveininger hun gjorde seg i håndteringen av informasjon om barnet, som hun ifølge klager omtalte som mistanke om «overgrepssproblematikk». FER ba særlig om at psykologen gjorde rede for avveininger knyttet til informasjon om sin kontakt med en kollega om dette, med utgangspunkt i følgende punkter i EPNP, Respekt for personers rettigheter og verdighet, underpunkt Respekt.

Videre ba FER psykologen gjøre rede for hvilke avveininger hun gjorde seg knyttet til informasjonen som fremkom om barnet og sin eventuelle bekymring for barnets situasjon, med utgangspunkt i følgende prinsipper: Ansvar og Respekt for personens rettigheter og verdighet, underpunkt Metodebegrensninger.

FER oppfordret også til refleksjon rundt samme prinsipper med utgangspunkt i spørsmålet om psykologen gjennom sin kjennskap til saken burde ha meldt fra om sin bekymring knyttet til barnet.

Vedrørende punkt 5 i klagen, ble det påpekt at FER ikke har mandat til å vurdere psykologens faglige arbeid. Imidlertid viste FER til at EPNP fordrer at psykologer skal være oppmerksom på *«begrensningene som ligger i metoder og framgangsmåter og de begrensningene som ut fra dette må legges på de konklusjonene som kan trekkes»* (Kompetanse, underpunkt Metodebegrensninger). Videre at *«når psykologen uttaler seg i egenskap av psykolog, tilstrebes saklighet og nøyaktighet»* (Integritet, underpunkt Redelighet og tydelighet). FER ba med dette som utgangspunkt om psykologens redegjørelse for hvilket grunnlag hun hadde for sine uttalelser om klagers psykiske helsetilstand. Videre ba FER psykologen om å reflektere over hvordan de samme etiske prinsippene ble overholdt gjennom psykologens uttalelser om mors helsetilstand i retten.

iii) Psykologens redegjørelse.

I sin redegjørelse beskriver psykologen bakgrunnen for sitt oppdrag i saken, og understreker at avtalen som ble gjort om dette kom i stand etter initiativ fra begge partene i saken.

Vedr. pkt 1 i klagen som omfattet ulike forhold knyttet til, fakturering, oppdragsbeskrivelse, sluttrapport m.v., redegjør psykologen for følgende:

Psykologen fremholder at begge partene har mottatt spesifisert faktura. Fordi fakturaprogrammet hun benytter var lite egnet til å spesifisere dette samtidig som betalingen ble fordelt på partene, ble partene også oversendt noe av dette på håndskrevne notater.

Psykologen tilbakeviser at det ved oppstart av arbeidet var avtalt at det skulles skrives egen oppdragsbeskrivelse og rapport ved avslutning. Hun skriver at klager heller ikke har bedt om dette. Imidlertid bekrefter psykologen at det var gjort en avtale om at hun skulle oppsummere sine vurderinger i et notat som skulle vært oversendt. Dette ble ikke fulgt opp som avtalt grunnet langvarig sykdom og psykologen beklager dette. Hun skriver at hun med fordel kunne kontaktet partene når hun var friskmeldt og etterspurt konkret om det fortsatt var ønske om et slikt notat når hun var tilbake i arbeid. Ved kontakt med partenes advokater om at oppdraget var ansett som ferdig fra hennes side, ble det ifølge psykologen ikke bedt om et slikt notat eller en oppfølgingssamtale slik klager fremholder.

Vedrørende klagepunktet om kontaktinformasjon til og tilbakemelding fra psykologens konsultasjon med kollega i saken, redegjør psykologen for dette. Hun beskriver at det gikk tid fra første kontakt med denne kollegaen, der det ble tilbudt at kollegaen kunne bistå konsultativt til hun hadde det nødvendige dokumentasjonsgrunnlaget i hende. Når dette først forelå, kunne ikke kollegaen bistå av kapasitetshensyn. Psykologen oppfattet ikke at det var et fortsatt behov for bistanden, og understreker at bekymringen og forholdene rundt dette var grundig tidligere utredet av sakkyndig psykolog. Fordi kollegaen ikke hadde hatt en faktisk rolle i saken, vurderte ikke psykologen det som hensiktsmessig å oppgi hennes kontaktinfo til klagers advokat.

Vedrørende punkt 4 i klagen, som omhandler psykologens håndtering av informasjon om klagers bekymring for barnets reaksjoner ved samvær, viser psykologen igjen til at det var gjennomført en grundig sakkyndig vurdering av de samme forholdene kort tid før denne

problemstillingen ble tematisert på nytt. Psykologen viser til at det også før oppstart av hennes oppdrag hadde vært utfordrende for klager å gjennomføre samvær som avtalt og at det ble gjennomført ulike tiltak for å legge til rette for dette, både gjennom veiledning og gjennom bistand ved samvær. Psykologen skriver her at det var et uttalt mål at klager skulle tåle samværet uten å bli «destabilisert». Ifølge psykologen var klager positiv til denne oppfølgingen. Hun skriver at klagers beskrivelser av samværene ikke står i forhold til det hun tilbakemeldte underveis.

Om bekymringene som klager ga uttrykk for, sier psykologen at disse var tilsvarende det som var fremkommet tidligere i saksforløpet og som allerede var grundig vurdert av både sakkyndig og andre faginstanser. Psykologen vurderte at det ikke var fremkommet nye opplysninger og at samværet kunne gjennomføres som avtalt. Når klager valgte å avlyse planlagt samvær uten å konsultere/drøfte dette direkte, anså psykologen dette som et brudd på avtalen som lå til grunn for hennes involvering i saken og hun meldte fra til begge partene om at hun da anså oppdraget som avsluttet. Hun mener det ikke er riktig at hun ble invitert til møte med klager etter dette.

Psykologen beskriver i sin redegjørelse hvordan hun vurderte informasjonen som fremkom og hvilke handlingsalternativer hun hadde dersom det skulle fremkommet informasjon som gjorde henne bekymret for barnet. Psykologen understreker at hun anså disse bekymringene som godt ivaretatt og avklart, både gjennom undersøkelser gjort av sakkyndig i saken og av barnevernet. Samværet psykologen skulle følge opp var det gjort avtale om etter denne avklaringen.

Vedrørende det siste punktet i FERs oppsummeringer, tilbakeviser psykologen at hun har tillagt klager å ha omfattende psykiske vansker. Psykologen skriver at hun gjennom sin oppfølging har påpekt sammenhengen mellom klagers erfaringer med motparten i saken og hvordan dette etter hennes vurdering påvirker klagers opplevelse av barnets samvær med motpart og dermed barnets reaksjoner på det samme. Videre at hun har anbefalt klager å oppsøke behandling for etterreaksjoner/traume, men at dette ikke har vært omtalt på en slik måte som beskrives i klagen.

KLAGERS KOMMENTARER TIL PSYKOLOGENS REDEGJØRELSE

Vedlagt klagers kommentarer er flere dokumenter, blant annet eposter og klage til fylkesmannen.

I sin kommentar, understreker klager at hun har opplevd psykologens arbeid i saken som utilfredsstillende og hun påpeker at psykologens vurderinger av bl.a. fast bosted ikke har vært i tråd med andre fagpersoners ståsted i dette spørsmålet. Klager fremholder spesielt opplevelsen av psykologens opptreden i retten som krenkende, da særlig med tanke på at hun har opplevd at psykologen har diagnostisert henne uten at dette var en del av psykologens oppdrag.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

Som vedtatt av Landsmøtet i reglement for Fagetisk råd og Ankeutvalget for fagetiske klagesaker, skjer denne refleksjonen gjennom en fastsatt saksgang i skriftlig form der klager skal få innsyn i hvilke fagetiske avveininger og betraktninger psykologen har gjort seg i løpet av saken og i etterkant av denne og psykologen skal få mulighet til fagetisk refleksjon og læring. Dette er en prosess som fordrer at begge parter bidrar gjennom sine redegjørelser og kommentarer.

Punkt 1 i FERs oppsummering, omhandlet ulike sider ved psykologens oppfølging av saken. Psykologen har redegjort for dette, og blant annet gitt en forklaring på hvordan fakturering var gjennomført og hvordan konsultativ kontakt med kollega var forsøkt gjennomført. FER har forståelse for at håndteringen kan ha virket uryddig på klager, men anser ikke at psykologens oppfølging vedr. dette har vært gjort på en slik måte at det er godtgjort brudd på fagetiske prinsipper.

Psykologen avtalte i møte med partene at hun skulle skrive et notat, men fulgte ikke dette opp. FER bemerker at det er sterkt beklagelig at dette har skjedd. Imidlertid oppfattes det at manglende oppfølging skyldes sykdom og ikke forhold som var under psykologens kontroll. Ved gjenoppstart av arbeidet kunne psykologen ha fulgt dette opp ut over å ta en avsluttende kontakt med partene. Imidlertid anser FER det som rimelig å forvente at partene ville etterspurt notatet dersom de fortsatt så det som nødvendig. Her legger FER til grunn at begge partene var representert med sine respektive advokater og slik hadde profesjonell bistand til å følge opp saken. FER vurderer at det ikke er godtgjort brudd på de fagetiske prinsippene.

I sin redegjørelse har psykologen beskrevet både faglige og etiske avveininger gjort i håndteringen av informasjon fra klager om barnets reaksjoner på samvær. Det er utenfor FERs mandat å vurdere psykologers faglige vurderinger i deres arbeid, men FER merker seg her at psykologens vurderinger blant annet har vært gjort med bakgrunn i at tilsvarende spørsmål tidligere hadde vært grunnlag for utredning av flere instanser og kunne anses som avklart. FER vurderer her at psykologens redegjørelse er klargjørende hva gjelder situasjonen, og finner ikke grunnlag for at psykologen har handlet på en måte som er i uoverensstemmelse med fagetiske prinsipper.

Vedrørende det siste punktet i FERs oppsummering, ble det påpekt at FER ikke har mandat til å vurdere psykologens faglige arbeid. Imidlertid viste FER til at EPNP fordrer at psykologer skal være oppmerksom på *«begrensningene som ligger i metoder og framgangsmåter og de begrensningene som ut fra dette må legges på de konklusjonene som kan trekkes»* (Kompetanse, underpunkt Metodebegrensninger). Videre at *«når psykologen uttaler seg i egenskap av psykolog, tilstrebes saklighet og nøyaktighet»* (Integritet, underpunkt Redelighet og tydelighet). FER ba med dette som utgangspunkt om psykologens redegjørelse for hvilket grunnlag hun hadde for sine uttalelser om klagers psykiske helsetilstand. Videre ba FER psykologen om å reflektere over hvordan de samme etiske prinsippene ble overholdt gjennom psykologens uttalelser om mors helsetilstand i retten. I sin redegjørelse tilbakeviser psykologen at hun har uttalt seg på den måten som beskrives i klagen, men bekrefter samtidig at hun har vurdert at mor har psykiske vansker i form av angst/frykt og traumer som hun mener bør behandles. I forholdene som omhandles i dette klagepunktet står klagers opplevelser og påstander om situasjonen opp mot psykologens og det er ikke mulig for FER å avklare dette.

Vedtak: **5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.**

Vedtak fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Maria Løvvik Norheims, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Håkon Kongsrud Skard